

Vergaderjaar 2020–2021

35 669

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2021 (Incidentele suppletoire begroting inzake de herijking van het Steun- en herstelpakket)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A Artikelgewijze toelichting bij het wetsvoorstel

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaat die onderdeel is van de Rijksbegroting, wordt op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2021 wijzigingen aan te brengen in:

de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid;

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Nieuw beleid wordt pas in uitvoering genomen nadat het parlement de Ontwerpbegrotingswet 2021 heeft geautoriseerd. De spoedeisende maatregelen in deze incidentele suppletoire begroting 2021 gaan in vanaf 1 januari 2021 en kunnen vanaf dat moment tot betalingen leiden. Indien de formele autorisatie van beide Kamers op dat moment niet is afgerond zal het kabinet de uitvoering van de voorgenomen maatregelen in het belang van het Rijk conform artikel 2.27, tweede lid, van de Comptabiliteitswet 2016 starten. Voor de indiening van deze Incidentele suppletoire begroting is uw Kamer vooraf geïnformeerd via de brief «Aanpassingen in het economische steun -en herstelpakket als gevolg van de ontwikkeling in de bestrijding van het coronavirus».

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
W. Koolmees

B Artikelgewijze toelichting bij de begrotingsartikelen

1. Leeswijzer

1.1 De departementale begroting

In deze eerste Incidentele suppletore begroting (ISB) van 2021 wordt de begroting voor het jaar 2021 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) gecorrigeerd in verband met de aanvullende maatregelen die genomen zijn ten aanzien van het coronavirus.

Uitgaven en verplichtingen

- De uitgaven van beleidsartikel 1 Arbeidsmarkt worden voor de bijstelling en intensivering van de tijdelijke regeling NOW voor 2021 verhoogd met € 2,3 miljard.
- Op artikel 1 worden de uitgaven 2021 verhoogd met € 10,2 miljoen voor de kasschuif NL leert door.
- Daarnaast wordt op artikel 1 de uitgaven aan de tijdelijke subsidie loonkosten en inkomensverlies Caribisch Nederland met € 0,950 miljoen verhoogd in 2021.
- Op artikel 2 bijstand, participatiewet en toeslagenwet wordt voor de bijstelling van de Tozo de uitgaven met € 102,4 miljoen verhoogd in 2021.
- Op artikel 99 Nog te verdelen worden de uitgaven voor 2021 met € 131,0 miljoen verhoogd voor de tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten en aanvullend eilandelijk beleid op Caribisch Nederland.

Waar van toepassing lopen de uitgaven voor alle noodmaatregelen door in verdere jaren.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

1.2 Beleid

1.2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven mutaties.

Tabel 1 Overzicht belangrijkste uitgaven mutaties ISB (bedragen x € 1.000)

	uitgaven 2021	artikel nr
Stand begroting 2021 incl NvW en amendementen¹	53.723.417	alle
Belangrijkste suppletore mutaties:		
Bijstelling en intensivering NOW	2.272.322	1
Subsidie NL leert door	10.200	1
Tijdelijke subsreg loonkosten en inkomensverlies CN	950	1
Bijstelling Tozo	102.400	2
Aanvullend eilandelijk beleid	1.000	99
Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten	130.000	99

Stand begroting 2021 na 1e ISB

56.240.289

1 Enkel de bij de begrotingsbehandeling van SZW ingediende en aangenomen amendementen zijn hierin meegenomen. Overige amendementen worden bij Voorjaarsnota / 1e suppletoire begroting budgettair verwerkt.

2. Beleidsartikelen

2.1 Artikel 1

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid incidentele suppletoire begroting (ISB) artikel 1 Arbeidsmarkt (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbe- groting	Mutaties ISB	Stand ISB	Mutatie	Mutatie	Mutatie	Mutatie
	2021 incl. NvW en amende- menten			2022	2023	2024	2025
Verplichtingen:	7.207.349	2.283.472	9.490.821	0	0	0	0
Uitgaven:	7.237.680	2.283.472	9.521.152	0	0	0	0
waarvan juridisch verplicht	99,80%						
Inkomensoverdrachten	578.672	0	578.672	0	0	0	0
Lage-inkomensvoordeel	391.198	0	391.198	0	0	0	0
Minimumjeugdloonvoordeel	18.767	0	18.767	0	0	0	0
Loonkostenvoordelen	168.707	0	168.707	0	0	0	0
Subsidies	6.635.950	2.283.472	8.919.422	0	0	0	0
Overige subsidies algemeen	2.893	0	2.893	0	0	0	0
Duurzame inzetbaarheid en leven lang ontwikkelen	9.870	0	9.870	0	0	0	0
Stimuleringsregeling LLO in MKB	28.356	0	28.356	0	0	0	0
Stimulering Arbeidsmarkt Positie	0	0	0	0	0	0	0
Tijd. noodmaatregel overbrugging werkbehoud	6.063.678	2.272.322	8.336.000	0	0	0	0
Compensatie loonkosten en inkomstenverlies CN	16.500	950	17.450	0	0	0	0
NL leert door	164.653	10.200	174.853	0	0	0	0
Tofa	0	0	0	0	0	0	0
Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden	350.000	0	350.000	0	0	0	0
Opdrachten	17.532	0	17.532	0	0	0	0
Bekostiging	550	0	550	0	0	0	0
Bijdrage aan andere begrotingen	792	0	792	0	0	0	0
Ministerie van VWS	692	0	692	0	0	0	0
Ministerie van EZK	100	0	100	0	0	0	0
Bijdrage agentschappen	4.184	0	4.184	0	0	0	0
RIVM	4.017	0	4.017	0	0	0	0
CJIB	167	0	167	0	0	0	0
Ontvangsten	24.975	0	24.975	0	0	0	0

Toelichting

Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor werkbehoud (NOW)

Op basis van de eerste realisatiecijfers van de NOW 3 en doorwerking van de nieuwe macro-economische prognose van het CPB nemen de uitgaven aan de NOW 3 toe met € 1,8 miljard voor de totale subsidieduur van 9 maanden. Hiervan slaat € 1,5 miljard in 2021 neer. Het effect van de 2e golf op het gebruik op de NOW is hierin verwerkt. Het niet-afbouwen van de NOW in het eerste kwartaal van 2021 leidt aanvullend tot € 0,8 miljard aan meerkosten. De totale uitgaven voor NOW 3 nemen daarmee toe met

€ 2,6 miljard ten opzichte van de stand bij ontwerpbegroting. Hiervan slaat € 2,3 miljard in 2021 neer, de rest in 2020 (dit wordt budgettair verwerkt bij Slotwet 2020). In totaliteit komen de uitgaven aan NOW 3 uit op ca. € 8 miljard voor de hele periode van negen maanden.

Compensatie loonkosten en inkomstenverlies CN

De gekozen lijn voor Europees Nederland wordt doorgetrokken naar Caribisch Nederland (CN), rekening houdend met de lokale situatie. Het besluit om het afbouwen van de subsidie voor Europees Nederland uit te stellen, kan onverkort worden toegepast op Caribisch Nederland. Het subsidiepercentage in de Tijdelijke subsidieregeling loonkosten en inkomensverlies CN blijft daarmee voor een periode gelijk aan die in de NOW, gehandhaafd op 80%. De hiermee gepaard gaande kosten bedragen naar verwachting ca. € 1 mln. in 2021.

Kasschuif NL leert door

Een kasschuif is nodig omdat het niet lukt om voor 2020 alle aanvragen van samenwerkingsverbanden (ingediend tussen 2 en 16 november) voor de regeling NL leert door met inzet van scholing te beoordelen. Uit de eerste analyse door UVB blijkt dat niet alle aanvragen volledig zijn. De corresponderende afboeking in het jaar 2020 vindt plaats bij Slotwet 2020. Het gaat om € 10,2 miljoen.

2.2 Artikel 2

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid incidentele suppletoire begroting (ISB) artikel 2 Bijstand, Participatie en Toeslagenwet (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbe- groting	Mutaties ISB	Stand ISB	Mutatie	Mutatie	Mutatie	Mutatie
	2021 incl. NvW en amende- menten			2022	2023	2024	2025
Verplichtingen:	8.243.719	102.400	8.346.119	0	0	0	0
Uitgaven:	8.261.204	102.400	8.363.604	0	0	0	0
waarvan juridisch verplicht	99,60%						
Inkomensoverdrachten	8.190.148	102.400	8.292.548	0	0	0	0
Macrobudget participatiewet uitkeringen en intertemporele tegemoetkoming	6.845.226	0	6.845.226	0	0	0	0
Bijstand zelfstandigen bedrijfskrediet en Tozo	475.029	102.400	577.429	0	0	0	0
AIO	365.962	0	365.962	0	0	0	0
Toeslagenwet	496.673	0	496.673	0	0	0	0
Bijstand overig	960	0	960	0	0	0	0
Onderstand en re-integratie (Caribisch Nederland)	6.298	0	6.298	0	0	0	0
Subsidies	26.489	0	26.489	0	0	0	0
Europees fonds meestbehoefsten	100	0	100	0	0	0	0
SBCM	2.800	0	2.800	0	0	0	0
Nibud	314	0	314	0	0	0	0
Overige subsidies algemeen	8.704	0	8.704	0	0	0	0
Armoedeschulden	1.140	0	1.140	0	0	0	0
Alle kinderen doen mee	13.431	0	13.431	0	0	0	0
Opdrachten	33.089	0	33.089	0	0	0	0
Bekostiging	1.297	0	1.297	0	0	0	0
ZonMw	1.297	0	1.297	0	0	0	0
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	172	0	172	0	0	0	0
ZonMw	172	0	172	0	0	0	0

	Stand ontwerpbe- groting	Mutaties ISB	Stand ISB	Mutatie	Mutatie	Mutatie	Mutatie
	2021 incl. NvW en amende- menten			2022	2023	2024	2025
Bijdrage B&S fondsen	10.000	0	10.000	0	0	0	0
Pensioenfonds PRWI	10.000	0	10.000	0	0	0	0
Bijdrage aan internationale organisaties	9	0	9	0	0	0	0
Contributie CASS	9	0	9	0	0	0	0
Ontvangsten	4.415	0	4.415	0	0	0	0

Toelichting

Tijdelijke overbruggingsregeling voor zelfstandige ondernemers (Tozo)

Als gevolg van het hogere beroep op Tozo-3 in 2020 is de verwachting dat het Tozo-gebruik in 2021 ook hoger zal liggen. De raming voor de uitgaven van de Tozo in 2021 is hierop aangepast. De verwachte uitgaven in 2021 voor de Tozo komen uit op € 575 miljoen, ongeveer € 100 miljoen meer dan eerder geraamd. De werkelijke uitgaven zullen sterk afhangen van het verdere verloop van de maatregelen in het kader van corona.

2.3 Artikel 99

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid Incidentele suppletore begroting (ISB) artikel 99 Nog te verdelen (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbe- groting	Mutaties ISB	Stand ISB	Mutatie	Mutatie	Mutatie	Mutatie
	2021 incl. NvW en amende- menten			2022	2023	2024	2025
Verplichtingen:	271.724	131.000	402.724	0	0	0	0
Uitgaven:	271.724	131.000	402.724	0	0	0	0
Overige beleidsuitgaven	271.724	131.000	402.724	0	0	0	0
Loonbijstelling	0	0	0	0	0	0	0
Prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	271.724	131.000	402.724	0	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)

Om mensen die in de knel komen met onvermijdelijke kosten toch te kunnen bereiken, heeft het kabinet besloten om extra ondersteuning te bieden via de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). Er is een diverse groep huishoudens die door de contact beperkende maatregelen te maken hebben met een onvoorzienbare, onvermijdelijke en plotselinge terugval in het huishoudinkomen. Zij kunnen daardoor in problemen komen met de betaling van vaste lasten. Met gemeenten worden afspraken gemaakt hoe deze groep beter en eenvoudiger door gemeenten kan worden bereikt via de bijzondere bijstand. In totaal is een bedrag van maximaal € 130 miljoen gereserveerd voor het eerste halfjaar van 2021. Voor het eerste kwartaal komt € 65 miljoen beschikbaar. Aan

het einde van het eerste kwartaal van 2021 zal op basis van de dan geldende situatie rondom de maatregelen tegen het coronavirus de inzet voor het tweede kwartaal van 2021 worden gewogen. De middelen worden op een later moment van artikel 99 overgeboekt naar het Gemeentefonds.

Aanvullend eilandelijk beleid

Aansluitend aan het besluit om in Europees Nederland extra middelen toe te kennen aan gemeenten voor de TONK, worden voor Caribisch Nederland extra middelen vrijgemaakt voor aanvullend eilandelijk beleid. De hoogte van deze middelen voor aanvullend eilandelijk beleid, waarvan de omvang in de huidige tranche ten opzichte van de voorgaande periode was verlaagd van € 1 miljoen per kwartaal naar € 0,5 miljoen per kwartaal, wordt voor het eerste kwartaal van 2021 weer op het oorspronkelijke niveau gebracht. Net als bij TONK wordt voor de extra middelen voor aanvullend eilandelijk beleid, na Q1 een weegmoment toegepast en zal op basis van de dan geldende situatie rondom de maatregelen tegen het coronavirus de inzet voor het tweede kwartaal van 2021 worden gewogen. In totaal wordt dus € 1 miljoen gereserveerd voor de eerste jaarhelft van 2021. De middelen worden op een later moment van artikel 99 overgeboekt naar het BES-fonds.